Dr. Tombor Jenő ny. ezredes:

A német rajtaütés katonai következményei

A világháború lezajlása után *Culmann* francia alezredes a következő sorokat írta le harcászati tankönyvében a német hadviselésről:

„A németek csodálatosan értik a hadimesterséget, de a nyers erőbe vetett bizalmuktól elkápráztatva, a hadiművészet lebecsülésére és a vad megrohanás harcmódjára hajlamosak."

Elismerés, de bírálat is van e szavakban, mert hiszen ezeket a németek egy ellensége mondotta ki. Tárgyilagosan meg kell állapítanunk, hogy akár a mult évi lengyelországi háborút, akár a most megindult dániai és norvégiai rajtaütést a német vezérkar a hadiművészet minden eszközével tervezte meg. Ez a művészet persze nem olyan jámbor, mint a költészet vagy a festmények világa. A nemzetközi jogszabályokról sem érdemes ma már vitáznunk.

A német hadviselést általában a *nagy kezdősikerek* jellemzik. Ezek a végső győzelemig is elvezethetnek, ha az ellenfél hadiszerkezete törékeny, mint 1866-ban, 1870-ben és 1939-ben volt.

A mostani megrohanás is nagy kezdősikerrel ajándékozta meg a német fegyvereket, de a további fejlemények körvonalait még homály fedi.

Mi történhetett eddig és mit hozhat a jövő?

Nagyon valószínű, hogy a német vezérlet már a finn—orosz háború idejében fölkészült erre a rajtaütésre akkor, amikor a nyugati szövetségesek fegyveres segítségüket is fölajánlották a finneknek. A sajtó közlései szerint a német birodalom már akkor háborúval fenyegette meg a skandináv államokat arra az esetre, ha területükön a szövetséges hadakat átengedik. A megrohanás részletes tervei már akkor készen lehettek, a német csapatok azóta is készenlétben állhattak. A finn háború befejezése után a nyugati hatalmak Németországot a skandináv vasérc behozatalától akarták nyilvánvalóan elvágni, a német vezérkar ellenben ezt az értékes nyersanyagot valószínűleg egyszer s mindenkorra véglegesen be akarta magának biztosítani, még pedig a legmegbízhatóbb módon, Skandinávia katonai megszállásával. A német hadműveletet úgy készítették elő, hogy úgyszólván egy gombnyomásra bármely percben megindulhatott.

Az angol—francia aknamezők lerakása előtt tehát már a norvég kikötőkbe vasércért küldött német hajók német csapatokkal lehettek megrakodva és ezek az aknazárlat tényét gyors partraszállásra és a norvég kikötők elfoglalására használták föl. Ennek így kellett történnie, mert máskép a bekövetkezett eseményeket el sem képzelhetjük, hacsak nem repülőgépen jutottak német csapatok Norvégiába.

Dánia útba esett és így a *Skagerrak* és *Kattegat* tengeröblökön át vetett képletes híd innenső parti pilléreinek szerepét játszotta. Elsősorban azután *Norvégia* birtoka volt fontos, mert ennek nyugati partjairól lehet a legbiztosabban a nyugati szövetségesek későbbi partraszállását megakadályozni. Ha a németeknek sikerül Norvégiát csaknem a maga egészében elfoglalniok, akkor a bekerített Svédország amúgy sem állhat ellen. A svéd kérdés elintézésével tehát nem kellett sietni.

Egyes német hírek szerint a norvég csapatok az ellenállást beszüntették, de lehetséges, hogy ez a hír nem vonatkozik az egész ország területére.

A németek kétségkívül nagy előnyt szereztek azzal, hogy a kezdeményezést magukhoz ragadták, mert gyorsabban tudnak erősebb csapatokat partraszállítani és ezekkel Norvégia területén át a kikötőkig előrerobogni. Sürgősek is ezek a német mozdulatok, mert a nyugati norvég kikötőkben kikülönített partraszállott német csapatrészek kezdetben még bizonyára el lesznek szigetelve.

A német sikert tehát elsősorban az a kérdés fogja befolyásolni, milyen ellenállást fejt ki a norvég sereg hat vegyes dandárával és 150.000 főnyi tartalékosával? Norvégiának az Atlanti-óceán partvidékét kísérő magas hegységei a védelmet nagyban elősegítik. Tovább észak felé az állam területe 100, sőt 40 kilométernyire keskenyedik el. itt tehát nagy német erők kifejlődése sok nehézségbe ütközik. A norvég ellenállás mértéke tehát nem annyira az erők nagyságától, mint inkább attól fog függni, hogy a háborútól elszokott békés norvég nép katonai erkölcsi erejét az előrelendülő német megrohanással szemben meg tudja-e őrizni?

Ha a norvég ellenállás csődöt mond és a német hadaknak sikerülne az egész norvég tengerpart összes számottevő kikötőit tartósan birtokukba venni, akkor a nyugati szövetségesek vállalkozásai a skandináv félszigeten igen kedvezőtlen viszonyok közé sodródnának, mert a partraszállás jól védett partokon a legnehezebb hadműveletek közé tartozik. Ellenkező esetben ez az északi terület új döntő hadszín hellyé válhatik. Minél hosszabb tengerpartot biztosít a norvég védelem a nyugati szövetségesek partraszállásának, idővel esetleg annál súlyosabb helyzetbe kerülhetnek a német seregek.

Jóllehet tehát, eddig a német seregek határozott sikereket értek el és nagy előnyben vannak a szövetségesekkel szemben, a legközelebbi idő mindkét fél részére még válságos lehet. Mindkét fél emberfölötti erőfeszítéseket fog tenni, hogy hadi helyzetét megtartsa vagy megjavítsa. Döntő jelentőségű lehet a légi haderők működése is, amelyeknek eddigi kíméleti időszaka véget ér, hacsak a norvég ellenállás valóban össze nem omlott és a nyugati szövetségesek éppen úgy lemaradnak a norvég partokról, mint ahogy a finn—orosz háborúról is lekéstek.

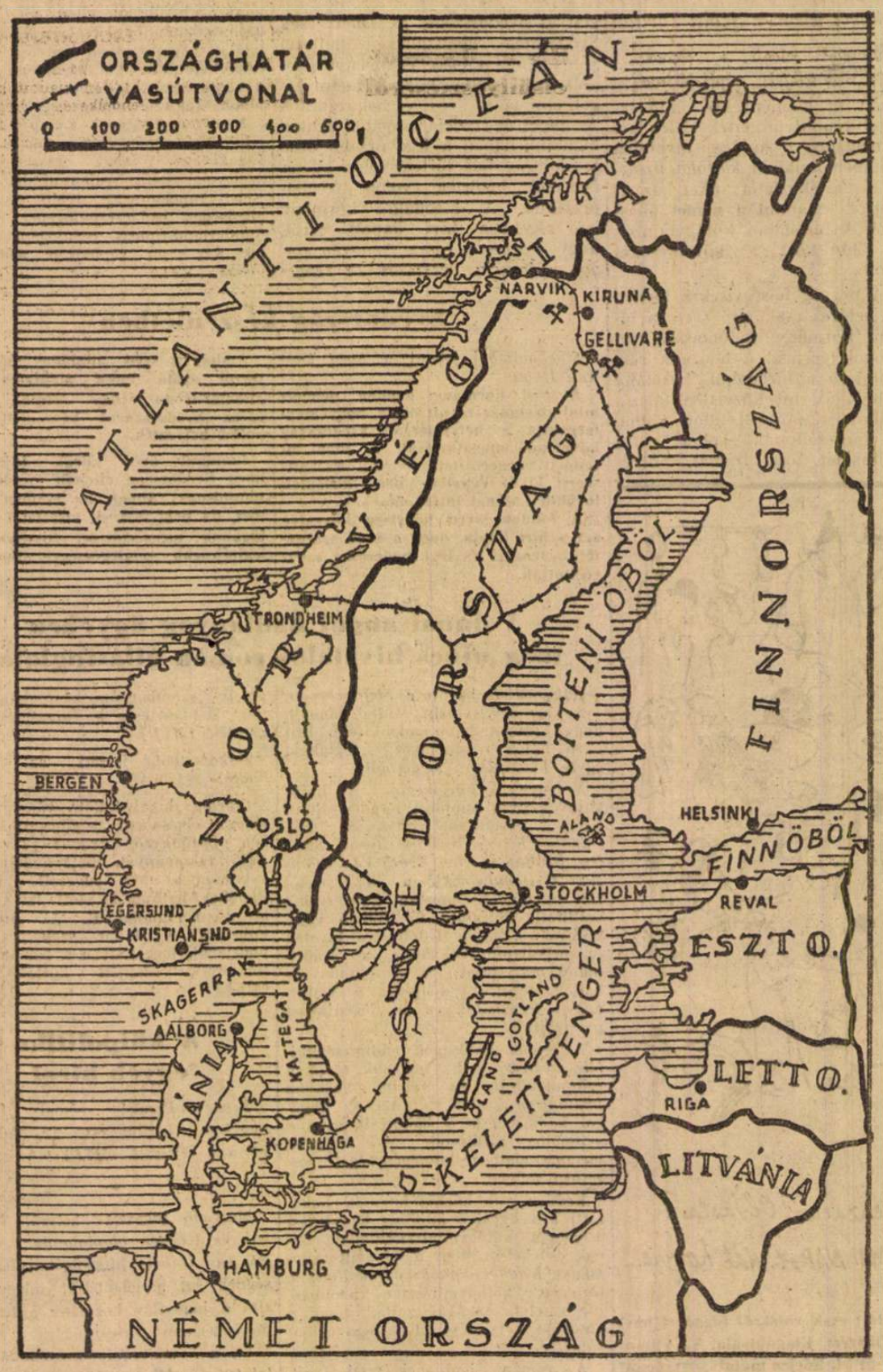

A svéd vasérc

Az északon elindított német akció *közvetlen* indítóoka a svéd vasérckivitel megakadályozására elrendelt angol—francia blokád volt. A svéd vasérc a világ legjobb érce. Vastartalma 60—65%, egyéb vasércek 30—35%-ával szemben. A svéd ércek legnagyobb része a háború előtt Németország felé irányult. A forgalom legnagyobb részét az átlantióceáni *Narvik* kikötőn át bonyolították le, amely a Golf-áram által egész télen hajózható. Kisebb mennyiségeket a Botteni-öbölben fekvő *Lulea* kikötőből indítottak és a középsvédországi telepek ércei *Oxelösund* ki kötőjében kerültek hajóra. Narvik vasércforgalma 7.7 millió tonna volt az elmúlt évben, Luleáé 2.4, Oxelösund 1.3. A különösen szigorú tél a Keleti-tengeren minden forgalmat megbénított. Így a háborús télen *csak Narvik kikötője jöhetett számításba.* Viszont a német ércflotta nagyrésze használhatatlanná vált, mert hiszen az angol—francia blokád következtében kénytelenek voltak betartani a három mérföldnyi semleges zónát. Itt azonban csak a 4—5000 tonnás hajók tudtak haladni, *a 10 000 tonnás nagy ércszállító hajók tétlenségre voltak kárhoztatva.* Ennek következtében már az egyszerű blokád idején is lényegesen megcsappant a vasérckivitel.

Svéd vasérc-export Németországba

Minden csille 50.000 tonna vasércet jelképez. Összehasonlításul az előző évek pontosan megfelelő hónapjait vettük.

Amint látható, a svéd ércszállítások az előző évek megfelelő hónapjaival összehasonlítva 1.5 millió tonnáról 0.48 millióra zuhantak. A szigorított blokád következtében a Narvikon át szállított mennyiségek újabb csökkenése vagy teljes megszűnése volt várható. De csak rövid időre. Mert néhány hét mulva elolvad a jég a Keleti-tengeren és akkor újra *Lulea* és *Oxelösund* kikötőit használhatják a szállításokra. Németország részére félő volt, hogy a szövetségesek ezt tudván, a Keleti-tengerre is ki fogják terjeszteni a blokádot. Németország tehát *elébevágott az eseményeknek* s az utóbbi időben megszokott határozottsággal és gyorsasággal maga tette meg a kezdő lépést.

Markos György

Fokozott román propaganda Svájcban

A berni követség sajtóosztályt létesít Zürichben

Zürich, április

(A *„Magyar Nemzet" tudósítójától.)* A háború kitörése óta a hadviselő államok svájci követségeik és konzulátusaik személyzetét jelentősen megnövelték. Úgy a német, mint a francia és angol követségek személyzeti listája Bernben egész sor új követségi tanácsost, katonai és gazdasági attasét tüntet fel. Jóllehet Bern, mint a svájci kormány székhelye, a diplomáciai testület tartózkodási helye is, mégis ma Zürichnek nagyobb jelentősége van, mert itt központosul a nemzetközi gazdasági forgalom. Ennek tudható be, hogy a berni követségeken kívül a zürichi konzulátusok és főkonzulátusok irodái is egész sor új személlyel gyarapodtak az utóbbi időben, még pedig nemcsak gazdasági és diplomáciai szakemberekkel, hanem a propaganda szakértőivel is.

A propaganda terén a románok is rendkívül jelentős tevékenységet fejtettek ki az utóbbi időben. Ezt a román propagandát nemcsak a napilapokban, hanem az illusztrált lapokban is lépten-nyomon meg lehetett állapítani. Mint most hivatalosan közlik, a román propaganda Svájcban új vezetőt kapott. A belgrádi román követség eddigi sajtófőnökét, Constantin *Miciora*-t kinevezték a berni román követség sajtóosztálya vezetőjévé, de székhelye nem Bernben, hanem Zürichben lesz. Zürich ma a külföldi tudósítók központja is, itt vannak a nagy nemzetközi hírszolgálati irodák képviseletei és a nagy nyugati lapok tudósítói. Ilyen körülmények között fokozott román propagandával lehet számítani Svájcban és innen kiindulólag a nyugati államokban is.

P.

Katona Jenő lapja, a

Jelenkor

a független Magyarországért harcol

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Váci utca 36 III. 16 T: 185 246 Előfizetés: fél évre 2 P, egy évre 4 P Csekkszámlaszám: 11 870